

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τεύχος 610
Σεπτέμβριος
Οκτώβριος 2003

- **Βιομηχανία : Ο μεγαλύτερος εργοδότης**
- **Ασφαλιστικό : Κοινωνία και οικονομία**
- **Χαλάρωση της δημοσιονομικής πολιτικής**
- **Συνομιλίες στο Κανκούν για απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου**
- **Δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας**
- **«Πρωτοβουλία : Εξαγωγές 2003»**
- **Πρωτοβουλία του ΣΕΒ για τη βελτίωση των οικονομικών σχέσεων με την Τουρκία**
- **Ευέλικτες μορφές απασχόλησης για την καταπολέμηση της ανεργίας**
- **Η βιομηχανία συμβάλλει στην καταπολέμηση του πληθωρισμού**
- **Η απονομή του βραβείου «HR Manager of the year»**
- **Αντιπροσωπεία του Λιβάνου στα γραφεία του ΣΕΒ**
- **Κινηζική αντιπροσωπεία στα γραφεία του ΣΕΒ**

Η απελευθέρωση του δυναμικού των επιχειρήσεων, προϋπόθεση για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας

Στις 14 Νοεμβρίου 2003 η UNICE, η Ένωση των Ευρωπαϊκών Βιομηχανιών, διοργανώνει στις Βρυξέλλες Ημέρα Ανταγωνιστικότητας. Η συνάντηση θα καταλήξει σε μια διακήρυξη που θα εκφράζει τις θέσεις των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων για τα άμεσα μέτρα που απαιτούνται για την απελευθέρωση του δυναμικού των επιχειρήσεων, η οποία θεωρείται πρωταρχική προϋπόθεση για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Η έμφαση που δίνουν οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις στην ανταγωνιστικότητα αντανακλά την ανησυχία τους για την καθυστέρηση που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια η Ευρώπη στο σύνολό της έναντι των ανταγωνιστών της. Και η βασική διαπίστωση που διατρέχει όλες τις αναλύσεις είναι ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν δραστικά την ανταγωνιστικότητά τους, εμποδίζονται όμως από ένα περιβάλλον που δημιουργεί σοβαρά προσκόμματα : μεγάλος Δημόσιος τομέας και υπερβολική φορολογική επιβάρυνση, πολύπλοκα κανονιστικά πλαίσια, στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, ακαμψίες στην αγορά εργασίας, εμπόδια στις επενδύσεις. «Αν οι κυβερνήσεις», αναφέρεται χαρακτηριστικά στη διακήρυξη «άρουν τα εμπόδια που υπάρχουν σήμερα και διευρύνουν τον ζωτικό χώρο λειτουργίας των επιχειρήσεων, οι επιχειρήσεις από την πλευρά τους είναι έτοιμες να γίνουν η κινητήρια δύναμη που θα επαναφέρει την Ευρώπη στις πρώτες θέσεις της παγκόσμιας οικονομίας».

Τα παραπάνω αποκτούν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ελλάδα, όπου στη γενική ευρωπαϊκή υστέρηση θα πρέπει να προστεθεί και η υστέρηση έναντι των ευρωπαϊών εταίρων, η οποία πιστοποιείται απ' όλες τις μελέτες που πραγματοποιούνται. Και φαίνεται ότι και στη χώρα μας υπάρχουν μεν οι παραγωγικές δυνάμεις που θα μπορούσαν να δώσουν αποφασιστική ώθηση στην ανταγωνιστικότητα, εμποδίζονται όμως από ένα περιβάλλον που δεν ευνοεί την πλήρη κινητοποίηση των δυνάμεων αυτών. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τη μέτρηση του World Economic Forum, ο πρώτος σημαντικότερος παράγων που επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα είναι η γραφειοκρατία και ο δεύτερος, σε μεγάλη απόσταση, οι φορολογικοί κανονισμοί. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνει τη θέση που επίμονα επαναλαμβάνει ο ΣΕΒ τα τελευταία χρόνια : Ο εκσυγχρονισμός του Κράτους και της Δημόσιας διοίκησης και η απλοποίηση του κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας των επιχειρήσεων είναι τη στιγμή αυτή οι πρωταρχικές προϋποθέσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας. ♦

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ : Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Η αναδιάρθρωση της ελληνικής βιομηχανίας πραγματοποιήθηκε τα τελευταία χρόνια χωρίς να σημειωθούν απώλειες στην απασχόληση των μισθωτών. Συμπεράσματα από την ομιλία του προέδρου του ΣΕΒ κ. Οδυσσέα Κυριακόπουλου σε Ημερίδα της ΓΣΕΕ

Τα τελευταία χρόνια, παρά την ταχεία ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, ο αριθμός των απασχολούμενων παραμένει στάσιμος ή και μειώνεται ελαφρά. Συγκεκριμένα : το 1998 οι απασχολούμενοι στη χώρα ήταν 3.952.500 άτομα. Το 2002, τελευταίο χρόνο για τον οποίο έχουμε στοιχεία, οι απασχολούμενοι ήταν 13.000 άτομα λιγότερα. Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα δυο αντιτιθέμενων τάσεων : πολύ μεγάλων απωλειών, από τη μια πλευρά, στον πρωτογενή τομέα (72.000 άτομα) και μικρότερων στον δευτερογενή τομέα (28.800), οι οποίες αντισταθμίσθηκαν εν μέρει από τη σημαντική αύξηση της απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών (αύξηση κατά 87.925 άτομα). Η εξέλιξη, συνεπώς, της συνολικής απασχόλησης δεν σημαίνει ότι την τελευταία πενταετία δεν δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας. Νέες θέσεις δημιουργήθηκαν. Ο αριθμός τους όμως δεν ήταν ικανός για να υπερκαλύψει τις θέσεις εργασίας που χάθηκαν.

Τα παραπάνω επισήμανε προλογικά στην ομιλία του ο πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Οδυσσέας Κυριακόπουλος στην Ημερίδα, που οργάνωσε η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ) στις 5 Σεπτεμβρίου 2003 στη Θεσσαλονίκη, και πρόσθεσε ότι η πορεία αυτή, που χαρακτηρίσε όλη την τελευταία πενταετία, προβληματίζει ιδιαίτερα και δημιουργεί μια σειρά σημαντικά ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν, αν θέλουμε να σχεδιάσουμε και να εφαρμόσουμε μια αποτελεσματική πολιτική αύξησης της απασχόλησης, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε σταθερή μείωση της ανεργίας.

Το πρώτο, κρίσιμο ερώτημα είναι : Γιατί η οικονομική ανάπτυξη, η άνοδος δηλαδή του ΑΕΠ, δεν αρκεί για να αυξηθεί η απασχόληση. Ή για να το θέσουμε πιο σωστά : Γιατί οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε ορισμένους τομείς, δραστηριότητες ή περιοχές δεν αρκούν για να υπερκαλύψουν τις απώλειες σε άλλους ;

Για να απαντηθεί συνεπώς το ερώτημα θα πρέπει να επισημάνουμε τους τομείς και τις δραστηριότητες, όπου έχουμε απώλειες θέσεων εργασίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των Ερευνών Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ, οι μεγαλύτερες απώλειες θέσεων εργασίας, τα τελευταία χρόνια, παρατηρούνται στον αγροτικό τομέα.

Το 1992 οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα της οικονομίας αντιπροσώπευαν το 21,8% του συνόλου των απασχολούμενων. Σήμερα, μόλις 10 χρόνια μετά, το ποσοστό έχει περιορισθεί στο 16,1%. Αυτό σημαίνει ότι κάθε χρόνο 20.000 άτομα, κατά μέσο όρο της δεκαετίας, εγκαταλείπουν τον αγροτικό τομέα. Ένα μέρος απ' αυτούς αποσύρονται από την αγορά εργασίας και γίνονται «μη ενεργοί», λόγω ηλικίας και συνταξιοδότησης. Οι περισσότεροι, όμως, στρέφονται στους άλλους τομείς της οικονομίας για νέα απασχόληση.

Για να αυξηθεί, συνεπώς, η συνολική απασχόληση ή έστω για να μη μειωθεί, οι πιέσεις που δημιουργεί η συ-

νεχής μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα θα πρέπει να αντιμετωπισθούν από ταχεία διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης στους άλλους τομείς (δευτερογενής, υπηρεσίες). Αν όμως οι ευκαιρίες απασχόλησης στους άλλους τομείς είναι λιγότερες από τις απώλειες στη γεωργία, τότε η συνολική απασχόληση υποχωρεί, ενώ το ΑΕΠ μπορεί και να αυξάνει.

Η μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα, τόνισε ο κ. Κυριακόπουλος, δεν είναι συγκυριακό φαινόμενο. Είναι δομικό χαρακτηριστικό όλων των οικονομιών, οι οποίες βρίσκονται σε διαδικασία μετάβασης από έντονα αγροτική σε οικονομία υπηρεσιών. Αυτή η διαδικασία μετάβασης είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Σε ορισμένες χώρες της Ε.Ε., όπως π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο, έχει ολοκληρωθεί προ πολλών δεκαετιών. Σε άλλες, όπως η Πορτογαλία, συνεχίζεται. Στην Ελλάδα, όμως, η διαδικασία αυτή έχει καθυστερήσει και το ποσοστό γεωργικής απασχόλησης στη χώρα είναι το υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (16,1% έναντι 4% του μέσου όρου της Ε.Ε.).

Η μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην περιφερειακή διάρθρωση της απασχόλησης, καθώς πλήττονται ιδιαίτερα οι αγροτικές περιοχές της χώρας.

Χαρακτηριστικά αναφέρω τα ακόλουθα στοιχεία :

- Από το 1998 ως το 2002 η απασχόληση στις αστικές περιοχές της χώρας αυξήθηκε κατά 0,59%. Αντίθετα, στις αγροτικές περιοχές μειώθηκε κατά 2,42%.

- Συνεπακόλουθο αυτών των εξελίξεων στην απασχόληση ήταν και η πορεία της ανεργίας : Στην ίδια περίοδο (1998-2002) οι άνεργοι στις αστικές περιοχές μειώθηκαν σημαντικά, (-18,35%), αυξήθηκαν όμως στις αγροτικές περιοχές (+8,11%).

Όπως ανέφερα προηγουμένως, τόνισε ο κ. Κυριακόπουλος, η μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα αποτελεί δομικό φαινόμενο που συνδέεται με τις

μεγάλες αλλαγές, που πραγματοποιούνται στην ελληνική οικονομία, τα τελευταία χρόνια. Η πορεία αυτή δεν είναι αντιστρεπτή. Αντίθετα, η μείωση προβλέπεται ότι θα συνεχισθεί στο μέλλον, καθώς θα συνεχίζεται η διαδικασία μετάβασης σ' ένα νέο πρότυπο οικονομικής οργάνωσης. Για να αντιμετωπίσουμε, συνεπώς, τα προβλήματα που δημιουργούνται σε περιφερειακό επίπεδο πρέπει να διευκολύνουμε, με μέτρα και πολιτικές, τη μετάβαση αυτών που εγκαταλείπουν τον αγροτικό τομέα στους άλλους τομείς της οικονομίας, δηλαδή στον δευτερογενή και τριτογενή. Αυτό δεν σημαίνει αναγκαστικά γεωγραφική μετατόπιση εργαζομένων και δεν αντιστρατεύεται τον στόχο της ισόρροπης ανάπτυξης. Η μετάβαση σε άλλο τομέα δραστηριότητας είναι εφικτή, χωρίς γεωγραφική μετακίνηση πληθυσμών, με την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων στην ίδια περιοχή. Με άλλα λόγια δεν είναι εφικτό, ούτε ίσως και επιθυμητό, να προσπαθήσουμε να συγκρατήσουμε την απασχόληση στη γεωργία για να επιτύχουμε ισόρροπη ανάπτυξη. Λύση είναι η ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων σε όλες τις περιοχές της χώρας. Στις αγροτικές περιοχές, ιδιαίτερα, υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες σε τομείς που συνδέονται άμεσα με την αγροτική παραγωγή, όπως μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων, υπηρεσίες, τουρισμός.

Για να είναι όμως εφικτή η απορρόφηση των πρώην αγροτών σε νέους τομείς, απαιτείται ενίσχυση των πολιτικών κατάρτισης, καθώς ένα μεγάλο μέρος εργαζομένων στον αγροτικό τομέα δεν διαθέτει τις απαραίτητες δεξιότητες.

Όπως ανέφερα ήδη, σημαντικά προβλήματα, με επιπτώσεις και στην περιφερειακή ανάπτυξη, δημιουργεί η μείωση της απασχόλησης στη γεωργία. Ανάλογα, αλλά πολύ μικρότερης έκτασης, προβλήματα δημιουργούνται από τη μείωση της απασχόλησης και στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας. Στην πενταετία 1998-2002, είχαμε μείωση της απασχόλησης στον αγροτικό τομέα κατά 72.000 άτομα περίπου. Στον δευτερογενή τομέα η μείωση ήταν 28.000 άτομα. Η μείωση όμως στον δευτερογενή τομέα προήλθε αποκλειστικά από τη μείωση των αυτοαπασχολούμενων και των συμβοηθούτων μελών της οικογενείας και όχι από μείωση των μισθωτών. Αντίθετα, οι μισθωτοί στον δευτερογενή τομέα παρουσίασαν, την περίοδο αυτή, μικρή άνοδο. Έτσι, η βιομηχανία παραμένει ο μεγαλύτερος εργοδότης της χώρας με 393.500 μισθωτούς και υπαλλήλους, έναντι 329.000 που απασχολούνται στο λιανικό και χονδρικό εμπόριο. Αν, εξάλλου, ληφθεί υπόψη ότι την ίδια περίοδο η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε σημαντικά, είναι σαφές ότι οι μειώσεις της συνολικής απασχόλησης που καταγράφονται στον δευτερογενή τομέα και ιδιαίτερα στη μεταποίηση θα πρέπει να συσχετισθούν με τις διαδικασίες εκσυγχρονισμού και αναδιάρθρωσης, που πραγματοποιούνται στην ελληνική μεταποίηση, διαδικασίες οι οποίες οδήγησαν σε περιορισμό του αριθμού των αυτοαπασχολούμενων στον τομέα.

Οι αναδιρθρώσεις στον βιομηχανικό τομέα έγιναν δυνατές με τις μεγάλες επενδύσεις εκσυγχρονισμού που πραγματοποιούν οι υφιστάμενες βιομηχανίες. Οι επενδύσεις αυτές επέτρεψαν την αύξηση της παραγωγής και συνέβαλαν αποφασιστικά στην αύξηση της απασχόλησης σε άλλους τομείς: κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις. Εκτιμάται ότι η μεγάλη άνοδος της απασχόλησης που παρατηρήθηκε στις υπηρεσίες την τελευταία πενταετία δεν θα ήταν εφικτή χωρίς την κατά 18% αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής, που πραγματοποιήθηκε την ίδια περίοδο. Από την άλλη πλευρά υποστηρίζεται ότι τα τελευταία χρόνια δεν δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας στη μεταποίηση καθαυτή. Αυτό είναι γεγονός και οφείλεται στην έλλειψη νέων μεγάλων επενδύσεων στον τομέα. Άμεση αύξηση των θέσεων εργασίας στη μεταποίηση θα υπάρξει μόνο αν πραγματοποιηθούν νέες μεγάλες επενδύσεις στον τομέα, ελληνικές και ξένες. Αυτή όμως η κατηγορία επενδύσεων, σε αντίθεση με τις επενδύσεις εκσυγχρονισμού, καθυστερεί.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι για να ενισχύσουμε την απασχόληση μέσω της βιομηχανίας απαιτούνται:

Πρώτον, η περαιτέρω ενδυνάμωση των επενδύσεων εκσυγχρονισμού στην υφιστάμενη βιομηχανία, η οποία θα συμβάλει έμμεσα στην άνοδο της απασχόλησης σε πολλούς τομείς και θα διαφυλάξει θέσεις εργασίας που κινδυνεύουν να χαθούν από έλλειψη ανταγωνιστικότητας.

Δεύτερον, η προσέλκυση νέων επενδύσεων στον βιομηχανικό τομέα, η οποία θα δημιουργήσει, άμεσα και έμμεσα, νέες θέσεις εργασίας.

Καταλήγοντας, ο κ. Κυριακόπουλος πρόσθεσε ότι ένα τελευταίο ζήτημα που έχει δημιουργήσει ανησυχίες είναι η συγκυριακή συσσώρευση ανεργίας σε ορισμένες περιοχές, εξαιτίας κλεισίματος κάποιων μονάδων (π.χ. Πάτρα, Λαύριο πριν μερικά χρόνια και πιο πρόσφατα στη βορειοανατολική Χαλκιδική λόγω κλεισίματος των ορυχείων Κασσάνδρας). Τέτοιες εξελίξεις είναι μεν λυπηρές και επιβάλλουν τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που ανακύπτουν, δεν αλλάζουν όμως τη γενικότερη εκτίμηση που συνοψίζεται στα ακόλουθα: Η βιομηχανική αναδιάρθρωση που πραγματοποιείται στη χώρα μας δεν δημιούργησε στο σύνολό της σοβαρά προβλήματα στην απασχόληση, όπως συνέβη σε πολλές άλλες χώρες. Αντίθετα, συνέβαλε αποφασιστικά στην έμμεση αύξηση της απασχόλησης σε άλλους τομείς της οικονομίας.

Έτσι, κι όταν ακόμη η εικόνα κάποιας περιοχής παρουσιάζεται δυσμενής, δεν είναι λύση να διατηρήσουμε δραστηριότητες καταδικασμένες από τον ανταγωνισμό. Μόνη διέξοδος είναι να στρέψουμε πόρους και προσπάθειες στη δημιουργία νέων ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων, που σύντομα θα αναζωογονήσουν την οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή. ♦

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ : ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ομιλία του αντιπροέδρου του ΣΕΒ κ. Νίκου Αναλυτή σε Ημερίδα της Βρετανικής πρεσβείας

Ημελλοντική εξέλιξη της Κοινωνικής Προστασίας και ο εκσυγχρονισμός των συνταξιοδοτικών συστημάτων δεν αποτελεί απομονωμένο εθνικό θέμα. Δεν θα μπορούσε άλλωστε, διότι το Δημογραφικό πρόβλημα με τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις αφορά ολόκληρο τον δυτικό κόσμο. Γι' αυτό τον λόγο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρά τον σεβασμό για την αυτοτέλεια των ασφαλιστικών συστημάτων του κάθε κράτους μέλους, έχει ξεκινήσει ευρεία δημόσια συζήτηση από το 1997. Σ' αυτή την πορεία και στο πλαίσιο της εξασφάλισης της κοινής οικονομικής πολιτικής και της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει ενιαία στρατηγική και αρχές για την αναδιοργάνωση των ασφαλιστικών συστημάτων των κρατών μελών.

Τα παραπάνω επισήμανε κατά τη διάρκεια ομιλίας του ο αντιπρόεδρος του ΣΕΒ κ. Νίκος Αναλυτής σε Ημερίδα, που οργάνωσε στις 2 Οκτωβρίου 2003 η Βρετανική πρεσβεία, και πρόσθεσε ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Γκέτεμποργκ, τον Ιούνιο του 2001, προειδοποιούσε ότι «**προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι προκλήσεις της γήρανσης του πληθυσμού, απαιτείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση**» και ενέκρινε «**τρεις γενικές αρχές για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων**» :

1) Να διασφαλισθεί η ικανότητα των συστημάτων να εκπληρώνουν τους κοινωνικούς τους στόχους, δηλαδή παροχή ασφαλούς και επαρκούς εισοδήματος στους συνταξιούχους και στα εξαρτώμενα από αυτούς άτομα, και εξασφάλιση, σε συνδυασμό με τα συστήματα υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας, καταλλήλων συνθηκών διαβίωσης σε όλους τους ηλικιωμένους.

2) Να εξασφαλισθεί η οικονομική τους βιωσιμότητα, έτσι ώστε η επερχόμενη γήρανση του πληθυσμού να μην επιδρά αρνητικά στη βιωσιμότητα των δημοσίων στόχων της δημοσιονομικής πολιτικής (όσον αφορά το σύνολο των φορολογικών επιβαρύνσεων ή τις προτεραιότητες δαπανών) και να μην οδηγεί σε αθέμιτο καταμερισμό των πόρων μεταξύ των γενεών.

3) Να αυξηθεί η ικανότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων να ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας και των ατόμων συμβάλλοντας στην αύξηση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας, στην παροχή ίσων ευκαιριών σε άνδρες και γυναίκες, όσον αφορά την απασχόληση και την κοινωνική προστασία και στην καλύτερη προσαρμογή των συνταξιοδοτικών συστημάτων στις ανάγκες του ατόμου.

Από τα παραπάνω, συνέχισε ο κ. Αναλυτής, προκύπτει η ανάγκη ανάπτυξης σαφών ολοκληρωμένων στρατηγικών για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η γήρανση του πληθυσμού για τα συνταξιοδοτικά συστήματα.

Από άλλα καθοδηγητικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γίνεται φανερό ότι οι στρατηγικές αναδιοργάνωσης δεν θα πρέπει να επικεντρώνονται μόνο στα συνταξιοδοτικά συστήματα του **πρώτου πυλώνα**, εφόσον και οι άλλοι δύο πυλώνες καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του γενικού στόχου των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Προκύπτει λοιπόν ότι η ανάπτυξη των επαγγελματικών ταμείων (**δευτερός πυλώνας**) αλλά και η ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων από ασφαλιστικές επιχειρήσεις ή άλλους αποταμιευτικούς οργανισμούς (**τρίτος πυλώνας**) είναι απαραίτητη για τη βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων και ότι το κράτος δεν μπορεί να είναι ο μόνος υπεύθυνος για τη χορήγηση σύνταξης.

Είναι κρίσιμο, τόνισε ο κ. Αναλυτής, να σημειωθεί ότι οι παρατηρήσεις της Επιτροπής σχετικά με την οικονομική βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων σχολιάζουν ότι αυτό εξαρτάται βασικά από τη συνεχή τους χρηματοδότηση από τον δημόσιο προϋπολογισμό. Συγκεκριμένα :

1. Από την αύξηση συμμετοχής στην απασχόληση.

2. Από την αύξηση της συνολικής απασχόλησης μέσω της μετανάστευσης και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.

3. Από την ανάπτυξη φορολογικών ελαφρύνσεων ή άλλων κινήτρων για την επίτευξη υψηλής συμμετοχής του εργατικού δυναμικού, κυρίως των γυναικών και ηλικιωμένων εργαζομένων.

4. Από τον περιορισμό της χρήσης των συστημάτων πρόωρης συνταξιοδότησης. Δεν πρέπει να «τιμωρείται» η μεγαλύτερης διάρκειας συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

Πρέπει να υπάρξουν συστήματα σταδιακής μετάβασης από την απασχόληση στη συνταξιοδότηση, που θα επιτρέψουν τη λήψη συντάξεων και εισοδήματος από την εργασία και θα διαμορφώνουν πιο ευέλικτα τις ηλικίες υποχρεωτικής συνταξιοδότησης.

5. Τέλος, επισημαίνεται ότι ένα πρόσθετο στοιχείο «χρηματοδότησης» είναι η δημιουργία αποθεματικών που θα προορίζονται για τη χρηματοδότηση των συντάξεων. Πολλά κράτη μέλη έχουν αρχίσει ή σχεδιάζουν τη δημιουργία ειδικών αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των συντάξεων.

Αναφέρθηκα αρκετά, συνέχισε ο κ. Αναλυτής, στο ευρωπαϊκό πλαίσιο της αναδιοργάνωσης των ασφαλιστικών συστημάτων διότι και οι δικές μας σκέψεις κινούνται περίπου στη φιλοσοφία που το διαπνέει.

Μεταφερόμενοι στην ελληνική περίπτωση θεωρούμε ότι το ασφαλιστικό σύστημα αποτελεί μείζον οικονομικό και κοινωνικό ζήτημα της χώρας με ποικίλες προεκτάσεις τόσο στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, όσο και στον τομέα της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας.

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών προσήλθε με θετική στάση στον κοινωνικό διάλογο και έχοντας λάβει σοβαρά υπόψη του το πλαίσιο αυτό καθώς και τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις, όπως ανέφερα ήδη.

Υπογραμμίσαμε την ανάγκη του συντονισμού των κοινωνικών εξελίξεων με τις οικονομικές δυνατότητες. Η πραγματική κοινωνική και οικονομική σύγκλιση για να προχωρήσει αποτελεσματικά πρέπει να αφορά όλα τα μεγέθη που την συναπαρτίζουν: εισοδήματα, παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα, κόστος, κοινωνικές δαπάνες. Και θα ήταν σχήμα πρωθύστερο και υπονομευτικό για τη συνολική προσπάθεια να προχωρήσουν αλλαγές στον κοινωνικό τομέα, που συνεπάγονται κόστος, χωρίς να έχει εξασφαλισθεί παράλληλα πρόοδος και σε άλλους τομείς.

Ειδικότερα για το ασφαλιστικό σύστημα, η σύνδεσή του με τις δημοσιονομικές δυνατότητες της χώρας είναι προφανής. Δεν είναι όμως η μόνη.

Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος έχει επιπτώσεις σε κρίσιμα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας, όπως στην ανταγωνιστικότητα, στην ανάπτυξη, στην απασχόληση, μεγέθη τα οποία με τη σειρά τους θα καθορίσουν και τις δυνατότητες του ίδιου του ασφαλιστικού συστήματος.

Γι' αυτό θεωρούμε ότι η μεταρρύθμιση της κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να αντιμετωπισθεί ως κατ' εσχρήν αναπτυξιακό πρόβλημα και όχι ως «αριθμητικό» ή «λογιστικό», που δεν λαμβάνει υπόψη την επίδραση των προτεινομένων μέτρων στα βασικά οικονομικά μεγέθη και στην κατανομή των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων μεταξύ των γενεών.

Η συμβατότητα και η εξισορρόπηση των επιδιώξεων αυτών πιστεύουμε ότι πράγματι πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο της επόμενης φάσης του κοινωνικού διαλόγου.

Είναι αναμφισβήτητο, τόνισε ο κ. Αναλυτής, ότι η ουσιαστική αντιμετώπιση του ασφαλιστικού προβλήματος απαιτεί μια συνεχή ισορροπία μεταξύ εισροών και εκροών του συστήματος. Η ισορροπία αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα δημογραφικά δεδομένα, τις δημοσιονομικές δυνατότητες, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτά πρέπει να αποτελέσουν τα κύρια στοιχεία ενός ευρέως και ουσιαστικού διαλόγου, στον οποίο θεωρούμε απαραίτητο να συμμετάσχουν κοινωνικοί φορείς, πολιτικά κόμματα και κυβέρνηση.

Προς αυτή την κατεύθυνση, πρέπει να εξετασθούν επίσης τα μεγάλα περιθώρια για αύξηση των πόρων, που εκτιμάται ότι υπάρχουν στον περιορισμό της παραοικονομίας, στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, στη μείωση της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής καθώς και στην αναμόρφωση του ίδιου του ασφαλιστικού συστήματος, με μέτρα που θα βελτιώσουν το κόστος λειτουργίας του.

Θα ήθελα ειδικά να αναφέρω ότι η προσφυγή στη φορολογία, είτε γίνει στα πλαίσια της γενικής οικονομίας είτε στα πλαίσια του ασφαλιστικού, δεν αποτελεί λύση.

Το φορολογικό βάρος που υφίστανται επιχειρήσεις και εργαζόμενοι είναι ήδη πολύ υψηλό – από τα υψηλότερα στην Ε.Ε. – και η φοροδοτική τους ικανότητα έχει εξαντληθεί. Εξάλλου, μέσα στα πλαίσια του αυξημένου ανταγωνισμού η φορολογία πρέπει να μειωθεί για να βελτιωθεί η παραγωγικότητα και η ανταγωνιστικότητα και για να ενισχυθούν οι επενδύσεις. Στην κατεύθυνση αυτή κινούνται άλλωστε όλες οι ευρωπαϊκές χώρες και αν η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που θα αποκλίνει, οι συνέπειες για την ανταγωνιστικότητα, την ανάπτυξη και την απασχόληση, θα είναι πολύ σοβαρές.

Περνώντας από τις παραπάνω γενικές αρχές, σε ειδικότερα σημεία που έχουν προκύψει έως σήμερα, ο κ. Αναλυτής σχολίασε τα εξής:

- Θεωρούμε θετική την προτεινόμενη μετεξέλιξη του ΙΚΑ σε ένα και μοναδικό Ενιαίο Ταμείο Μισθωτών, το οποίο θα αναλάβει την ευθύνη χορήγησης της κύριας σύνταξης, για όλους τους μισθωτούς της χώρας.

- Ως προς την επικουρική σύνταξη να αναφέρουμε ότι, μέχρι σήμερα τόσο η κύρια, όσο και η επικουρική ασφάλιση βρισκόταν κάτω από την εγγύηση του κράτους.

Στις προτάσεις του υπουργείου ως προς την επικουρική σύνταξη γίνεται αναφορά μόνο στην εποπτεία του κράτους, πράγμα που αποτελεί νέα εξέλιξη και απαιτεί αποσαφήνιση του σκεπτικού.

- Από τη συνολική τοποθέτηση των προτάσεων, σχετικά με την επικουρική ασφάλιση, συνάγεται η μετακύλιση της ευθύνης στους εργαζόμενους και τους εργοδότες με αντίστοιχη απόσυρση της ευθύνης από την πλευρά του κράτους.

Όμως παραμένει το ζήτημα των βαρών, που ήδη υπάρχουν σε ορισμένα από τα ταμεία αυτά, για τα οποία δεν ευθύνονται οι κοινωνικοί εταίροι. Ως εκ τούτου, προ της ανάληψης αυτού του ρόλου και της κοινής ευθύνης από μέρους των κοινωνικών εταίρων, θα πρέπει να συζητηθεί και να επιλυθεί εγκαίρως κάθε πρόβλημα που μπορεί να παρουσιάζουν τα επιμέρους ταμεία και η εκκαθάριση του παρελθόντος.

- Μια άλλη σοβαρή παράμετρος του συστήματος της επικουρικής σύνταξης εμπεριέχει την έννοια της επαγγελματικής ασφάλισης, όπως χρησιμοποιείται σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες και πρέπει σταδιακά να εξελιχθεί σε επαγγελματική σύνταξη. Το σύστημα χρηματοδότησης που πρέπει να διέπει τις επικουρικές/επαγγελματικές συντάξεις είναι, κατά την άποψή μας, το κεφαλαιοποιητικό.

Η εισαγωγή του συστήματος αυτού σε κάθε επιμέρους ταμείο πρέπει βεβαίως να στηρίζεται στη συμφωνία των δύο μερών, που θα πρέπει να γίνει παράλληλα με την εισαγωγή νέων θεσμών που θα αφορούν γενικά τους φορείς διαχείρισης αυτών των κεφαλαίων, με τρόπο αξιόπιστο και διαφανή, ώστε να κερδίζουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

Ετσι, ο **πρώτος** λεγόμενος **πυλώνας** θα διατηρήσει τον διανεμητικό του χαρακτήρα χρηματοδότησης, ενώ ο **δεύτερος πυλώνας** θα πρέπει να λάβει καθαρά κεφαλαιοποιητική μορφή.

Αυτό θα δημιουργήσει την προϋπόθεση το συνολικό σύστημα να έχει μια ισορροπία τόσο οικονομική όσο και κοινωνική. Ισορροπία αναγκαία για την προστασία των ασφαλισμένων και συγχρόνως για την καλύτερη προστασία της οικονομίας, που με τη σειρά της, όπου έχει θετική πορεία, επηρεάζει θετικά ολόκληρο το σύστημα.

Ακόμη πιστεύουμε στην απόλυτη χρησιμότητα του **τρίτου** λεγόμενου **πυλώνα** και συνηγορούμε ισχυρά υπέρ της ενθάρρυνσης της αναπτύξεώς του με τη δημιουργία του κατάλληλου φορολογικού περιβάλλοντος.

Βέβαια, τέτοιες δομικές μεταβολές προϋποθέτουν και μεταβολές στο θεσμικό πλαίσιο ώστε να εξασφαλισθεί η διαχείριση των κεφαλαίων με τον ασφαλέστερο και βέλτιστο τρόπο και να δημιουργηθεί η απαραίτητη εμπιστοσύνη των ασφαλισμένων στις μεταβολές που ανέφερα.

Όσον αφορά την αναμόρφωση των επιμέρους παραμετρικών στοιχείων του συστήματος, ο ΣΕΒ τάσσεται υπέρ ενός ευέλικτου συστήματος που θα δίνει τη δυνα-

τότητα στους εργαζόμενους να συνταξιοδοτούνται μεταξύ 60-67 ετών με βάση ένα σύστημα κινήτρων και αντικινήτρων. Είναι εξάλλου ορθό να διατηρηθεί μεν η κατηγορία των βαρέων και ανθυγιεινών, θα πρέπει όμως να επανεξετασθεί η συμμετοχή ορισμένων κατηγοριών ασφαλισμένων, με βάση τις νέες συνθήκες λειτουργίας των επαγγελματιών.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι ο ΣΕΒ συμφωνεί ότι πρέπει να υπάρχουν κατώτατες συντάξεις που να εξασφαλίζουν ένα ανεκτό επίπεδο διαβίωσης για εκείνες τις κατηγορίες των ασφαλισμένων που έχουν πραγματικά αυτή την ανάγκη. Είναι αναγκαία η διασφάλιση των κατωτέρων συντάξεων στα σημερινά τουλάχιστον επίπεδα.

Ένα άλλο σοβαρό θέμα αποτελεί επίσης το επίπεδο συντάξεως σε σχέση με το επίπεδό του εν ενεργεία εισοδήματος. Είναι ιδιαίτερα σοβαρό και ευαίσθητο θέμα και θα πρέπει το συνολικό επίπεδο να ορισθεί μέσα στα πλαίσια του διαλόγου, αφού ληφθούν υπόψη η ευρωπαϊκή εμπειρία, τα οικονομικά του συστήματος, οι ελληνικές ιδιαιτερότητες και η εισαγωγή του Κεφαλαιοποιητικού Συστήματος στη διαχείριση των Πόρων.

Επίσης ο ΣΕΒ αντιλαμβάνεται τις ιδιομορφίες που παρουσιάζει η επαγγελματική ζωή των γυναικών και θεωρεί ότι οι ιδιομορφίες αυτές θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη στο πλαίσιο της ενίσχυσης της μητρότητας.

Τελειώνοντας, ο κ. Αναλυτής επισήμανε για άλλη μια φορά τη σοβαρότητα της απουσίας ακριβούς περιγραφής του προβλήματος. Πιστεύουμε, τόνισε, ότι απαιτείται σε βάθος ενημέρωση όλων των κοινωνικών εταίρων, αλλά και της κοινωνίας γενικότερα, για τα προβλήματα αυτά.

Μέχρι σήμερα η ελληνική κοινωνία δεν έχει υπεύθυνη ενημέρωση για το πρόβλημα, έτσι ώστε να βαδίζει σταθερά ο διάλογος και η συναίνεση να είναι ουσιαστική και σε βάθος χρόνου.

Οι μέχρι σήμερα παρεμβάσεις αποτελούν ουσιαστικά διοικητικές μεταβολές και επιβεβαίωση των υφιστάμενων ρυθμίσεων και η οικονομική προσέγγιση αντιμετώπισης κινείται σε μια λογική διαχείρισης και όχι μεταρρύθμισης.

Ετσι, μας δημιουργείται η εντύπωση ότι απουσιάζει μια θαρραλέα και σε βάθος μεταρρυθμιστική προσπάθεια, που θα δώσει στο σύστημα μακροχρόνια πνοή και μια άλλη αντίληψη κοινωνικής δικαιοσύνης και αποτελεσματικής διαχείρισης.

Η ασφαλιστική μεταρρύθμιση που θα δώσει ουσιαστικές απαντήσεις στο ασφαλιστικό θέμα της χώρας, με βιώσιμο και μακροχρόνιο τρόπο, κατέληξε, πρέπει να στηρίζεται στη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση των υπευθύνων φορέων της πολιτικής και της κοινωνίας. ♦

Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΕ ΧΑΛΑΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τα συμπεράσματα της τελευταίας τριμηνιαίας Έκθεσης του ΙΟΒΕ για την Ελληνική οικονομία

Η διεθνής οικονομία, σύμφωνα με τις υπάρχουσες ενδείξεις, εκτιμάται ότι έχει εισέλθει σε τροχιά ανάκαμψης, η οποία αναμένεται να ενταθεί στα τέλη του 2003 - αρχές 2004. Οι ενδείξεις όμως αυτές, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της τελευταίας τριμηνιαίας Έκθεσης για την πορεία της Ελληνικής οικονομίας του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), διαφοροποιούνται στις διάφορες περιοχές του κόσμου. Έτσι, σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, όπου οι προοπτικές ταχύτερης ανάπτυξης το 2004 είναι σαφείς, η οικονομία της Ευρωζώνης, υπόκειται ακόμη σε ισχυρές αβεβαιότητες και οι προβλέψεις είναι πιο συγκρατημένες. Πάντως και εδώ, σύμφωνα με τις ενδείξεις της έρευνας του ΙΟΒΕ, αναμένεται ότι περί τα τέλη του 2003 θα βελτιωθεί το κλίμα. Κύριες παράμετροι που συνηγορούν στην πρόβλεψη αυτή είναι η βελτίωση των δεικτών επιχειρηματικής και καταναλωτικής εμπιστοσύνης και οι πρόσφατες θετικές εξελίξεις στις χρηματιστηριακές αγορές.

Ταχεία η άνοδος του ΑΕΠ στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, οι επιπτώσεις της διεθνούς επιβράδυνσης έγιναν λιγότερο αισθητές και το ΑΕΠ συνέχισε να αυξάνεται και το 2003 με υψηλούς ρυθμούς. Η ελληνική ανάπτυξη, η οποία προβλέπεται ότι το τρέχον έτος θα είναι η ταχύτερη στην ευρωζώνη τροφοδοτήθηκε κυρίως από την άνοδο των επενδύσεων, αλλά και τη συνεχιζόμενη διεύρυνση της κατανάλωσης.

Το κλίμα στην Ελλάδα τους αμέσως επόμενους μήνες θα διαμορφωθεί επηρεαζόμενο πιθανώς λιγότερο από τις διεθνείς εξελίξεις και περισσότερο από εγχώριους παράγοντες, μεταξύ των οποίων η οικονομική πολιτική που έχει αρχίσει να διαμορφώνεται ήδη με κύριο συστατικό τη δημοσιονομική πολιτική. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού του 2004, η δημοσιονομική διαχείριση το 2003 θα παρουσιάσει υπερβάσεις, ιδιαίτερα στον τομέα των πρωτογενών δαπανών, οι οποίες προβλέπεται να αυξηθούν κατά 7,6%, έναντι 6% που είχε προϋπολογισθεί. Σε υψηλότερα επίπεδα από τα προϋπολογισθέντα κινούνται και τα ελλείμματα της Κεντρικής Κυβέρνησης και του ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης ως ποσοστά του ΑΕΠ. Οι εκτιμήσεις αυτές, οι οποίες είναι μάλλον αισιόδοξες, επιβεβαιώνουν τη διαπίστωση ότι η δημοσιονομική πολιτική υιοθετεί πιο χαλαρές επιλογές και ότι ο Προϋπολογισμός του 2003 ήταν πιο επεκτατικός, συγκριτικά με τους προηγούμενους.

Ο Προϋπολογισμός του 2004

Στις ίδιες κατευθύνσεις εκτιμάται ότι θα κινηθεί η δημοσιονομική πολιτική και το 2004. Από το Προσχέδιο του

Προϋπολογισμού του 2004 προκύπτει σαφώς ότι η δημοσιονομική πρόθεση είναι φέτος πιο επεκτατική από το 2003: Οι πρωτογενείς δαπάνες προβλέπεται να αυξηθούν κατά 7,7%, ενώ η πρόβλεψη για το 2003 ήταν 6%.

Η πρόθεση ταχύτερης ανόδου είναι ιδιαίτερα σαφής στις δαπάνες για αποδοχές προσωπικού, οι οποίες υπολογίζεται να αυξηθούν κατά 7,9%, ενώ ο στόχος του Προϋπολογισμού του 2003 είχε τεθεί στο 3,7%.

Με βάση εξάλλου τις προβλέψεις του Προσχεδίου για αύξηση των εσόδων κατά 6,2% υπολογίζεται ότι το πρωτογενές πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ θα διατηρηθεί στα ίδια χαμηλά επίπεδα του 2003 (2,1%). Υπενθυμίζεται ότι τα πρωτογενή πλεονάσματα για να συμβάλουν αποφασιστικά στη μείωση του Δημοσίου χρέους έχει εκτιμηθεί ότι πρέπει να είναι σημαντικά υψηλότερα.

Οι παραπάνω εκτιμήσεις του Προσχεδίου εκφράζουν τις προθέσεις και τους στόχους της δημοσιονομικής πολιτικής για το 2004. Φαίνεται όμως ότι θα είναι ιδιαίτερα δύσκολο να μην υπάρξουν υπερβάσεις και στους στόχους αυτούς, ιδιαίτερα των δαπανών, μέσα στο κλίμα που διαμορφώνεται σ' ένα έτος εκλογών, όταν εντείνονται και οι πιέσεις για αύξηση των εισοδημάτων σε πολλές κατηγορίες του Δημόσιου τομέα. Και είναι γνωστό ότι οι επιπτώσεις του λεγόμενου «πολιτικού κύκλου», στον οποίο έχει εισέλθει η ελληνική οικονομία, εντοπίζονται κυρίως στην άνοδο των δημοσίων δαπανών και τη χαλάρωση της δημοσιονομικής αυστηρότητας.

Συμπερασματικά: Η δημοσιονομική πολιτική του 2004 θα είναι επεκτατική και η δημοσιονομική προσαρμογή βραδύτερη, συνεχίζοντας τάσεις που έχουν ήδη επισημανθεί το 2003.

Οι διαπιστώσεις αυτές οροθετούν και τις επιλογές

μιας δημοσιονομικής πολιτικής που επιδιώκει την αύξηση των κοινωνικών δαπανών, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική σταθερότητα. Η πολιτική αυτή πρέπει να στηρίζεται, αφενός, στη διατήρηση του συνολικού ύψους των δαπανών σε επίπεδα συμβατά με τις ανάγκες της δημοσιονομικής προσαρμογής και, αφετέρου, στην εσωτερική αναδιάρθρωση των δαπανών με περικοπές σε ορισμένους τομείς και αυξήσεις σε άλλους. Αυτό σημαίνει ότι οι αυξήσεις των κοινωνικών δαπανών που επέλεξε η Κυβέρνηση μπορεί να πραγματοποιηθούν, χωρίς επιπτώσεις στη σταθερότητα, αν παράλληλα υλοποιηθούν και λειτουργήσουν διαδικασίες αποτελεσματικότερου ελέγχου και περικοπής των δημοσίων δαπανών. Αυτή θα έπρεπε να ήταν και η κύρια στόχευση του Προϋπολογισμού του 2004.

Η δημοσιονομική πολιτική και το Σύμφωνο Σταθερότητας

Η υιοθέτηση μιας πιο επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής συζητείται βέβαια και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, ενώ αμφισβητείται και η σημασία των αυστηρών προϋποθέσεων που θέτουν τα Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Στην Ελλάδα όμως οι συνθήκες είναι τόσο διαφορετικές που καθιστούν την επεκτατική πολιτική κίνδυνο για τη νομισματική σταθερότητα και επιβάλλουν συνέχιση της δημοσιονομικής προσαρμογής, για τους ακόλουθους λόγους :

1^ο. Η ελληνική οικονομία δεν απειλείται από ύφεση, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες της Ε.Ε., όπου συζητείται η, μέσω της δημοσιονομικής πολιτικής, ενίσχυση της ζήτησης. Αντίθετα, η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε φάση ταχείας ανόδου της ζήτησης - κατανάλωσης και επενδύσεων.

2^ο. Η νομισματική πολιτική, όπως ασκείται από την ΕΚΤ, ιδιαίτερα δε τα χαμηλά επιτόκια, μπορεί μεν να ενδείκνυται για τις ευρωπαϊκές οικονομίες που βρίσκονται σε άλλη φάση του κύκλου, στην Ελλάδα όμως έχει πληθωριστικές επιπτώσεις.

3^ο. Και αν ακόμη η ελληνική οικονομία δεν παρουσίαζε τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, που έχει σήμερα, και η ανάγκη για επεκτατική πολιτική ήταν υπαρκτή, το μεγάλο ύψος του Δημοσίου χρέους καθιστά προβληματική την υιοθέτηση μιας τέτοιας πολιτικής. Διότι : επεκτατική πολιτική, στηριγμένη στην ελλειμματική ενίσχυση της ζήτησης, οδηγεί στη μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων, τα οποία είναι το κύριο μέσο για τη μείωση του Δημοσίου χρέους.

Η πραγματική σύγκλιση : μια συνεχής διαδικασία προσαρμογών

Με τη Χάρτα Κοινωνικής Σύγκλισης, που ανακοινώθηκε, τίθενται ορισμένοι στόχοι οι οποίοι, αν πραγματοποιηθούν, η ελληνική οικονομία θα έχει προσεγγίσει αρκετά τις άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες. Η έννοια όμως της πραγματικής σύγκλισης δεν μπορεί να ποσοτικοποιηθεί και να συνοψισθεί σ' ένα μικρό αριθμό δεικτών, όπως συνέβη με τη διαδικασία της ονομαστικής σύγκλισης, που περιελάμβανε τέσσερις σαφείς ποσοτικούς στόχους με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής. Η πραγματική σύγκλιση περιλαμβάνει μεν και την επίτευξη ποσοτικών στόχων, είναι όμως κάτι πολύ ευρύτερο, γιατί αφορά όλους τους τομείς της οικονομικής ζωής και διαχέεται σε όλα τα επίπεδα.

Στόχος συνεπώς της οικονομικής πολιτικής παραμένει μεν η πραγματική σύγκλιση, η οποία όμως θα πρέπει να αντιμετωπισθεί όχι απλώς ως βελτίωση του κατά κεφαλήν εισοδήματος, αλλά ως μια συνεχής διαδικασία προσέγγισης στις μορφές οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης που επικρατούν στις άλλες χώρες της Ε.Ε., μια συνεχής διαδικασία ριζικών μεταρρυθμίσεων και διαρθρωτικών αλλαγών σε όλα τα επίπεδα.

Προϋποθέσεις της πραγματικής σύγκλισης

Για να στηριχθεί αυτή η συνεχής διαδικασία αλλαγών απαιτείται συνέπεια και συνέχεια της οικονομικής πολιτικής, η οποία θα πρέπει να διασφαλίζει μια σειρά απαραίτητων προϋποθέσεων, χωρίς τις οποίες η πραγματική σύγκλιση θα είναι ανέφικτη. Και οι προϋποθέσεις αυτές συνιστούν βραχυχρόνιους στόχους της οικονομικής πολιτικής.

Πρώτη απαραίτητη προϋπόθεση : Να αναπτύσσεται ετησίως η ελληνική οικονομία με ρυθμό αισθητά ταχύτερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε.

Αυτό όντως συμβαίνει τα τελευταία χρόνια καθώς η οικονομία επηρεάστηκε από μια σειρά θετικών συγκυριακών παραγόντων. Για να αναπτυχθεί όμως η ελληνική οικονομία και στο μέλλον με ταχείς ρυθμούς, όταν θα έχουν πιθανώς εξασθενήσει οι παράγοντες αυτοί, αιχμή της οικονομικής πολιτικής πρέπει να είναι η συνεχής και ταχεία διεύρυνση των μεσοπρόθεσμων παραγωγικών δυνατοτήτων της ελληνικής οικονομίας. Αυτό μεταξύ άλλων προϋποθέτει :

- Την εξασφάλιση νέων πηγών χρηματοδότησης των επενδύσεων, οι οποίες πρέπει να συνεχίσουν να αυξάνουν με ταχείς ρυθμούς.
- Τη συνεχή βελτίωση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας.

- Την επικράτηση κλίματος που θα ευνοεί την επιχειρηματικότητα και θα εντείνει τους ρυθμούς δημιουργίας νέων επιχειρήσεων.
- Την επιτάχυνση της ενσωμάτωσης της γνώσης στην παραγωγική διαδικασία.

Δεύτερη απαραίτητη προϋπόθεση για να προχωρήσει η πραγματική σύγκλιση είναι η διασφάλιση της νομισματικής σταθερότητας. Δεν μπορεί να υπάρξει ανάπτυξη και πραγματική σύγκλιση αν ο πληθωρισμός στην Ελλάδα υπερβαίνει συστηματικά τον μέσο όρο της ευρωζώνης, όπως συμβαίνει σήμερα.

Η διατήρηση της υπέρβασης θα έχει άμεσο αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα, θα επηρεάζει πτωτικά τη ζήτηση και κατά συνέπεια την παραγωγή, τα κέρδη, τα εισοδήματα και την απασχόληση, όλες δηλαδή τις σχετικές παραμέτρους που θα καθορίσουν τελικά την ανάπτυξη. Χωρίς νομισματική σταθερότητα η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι αδύνατη και η πραγματική σύγκλιση ανέφικτη.

Τρίτη προϋπόθεση, η μείωση του Δημοσίου χρέους, το οποίο μέσα σε μια δεκαετία πρέπει να έχει περιορισθεί κάτω από το 60% του ΑΕΠ. Για να μειωθεί το χρέος σε αυτό το διάστημα απαιτούνται πρωτογενή πλεονάσματα που θα υπερβαίνουν το 5-6% του ΑΕΠ. Κι αυτό δεν έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια. Αντίθετα, τα πρωτογενή πλεονάσματα έχουν περιορισθεί στο 2% του ΑΕΠ.

Τέταρτη προϋπόθεση, ο εκσυγχρονισμός του Κράτους και της Δημόσιας διοίκησης, έτσι ώστε το Κράτος να μετατραπεί σε ευκίνητο και αποτελεσματικό όργανο εφαρμογής των επιτελικών αποφάσεων που λαμβάνει η εκάστοτε κυβέρνηση.

Ο εκσυγχρονισμός του Κράτους αποτελεί προαπαιτούμενο για την εφαρμογή πολιτικών που στοχεύουν παράλληλα σε πολλούς τομείς, όπως είναι οι πολιτικές για την πραγματική σύγκλιση.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η πολιτική της πραγματικής σύγκλισης μπορεί μεν να έχει μακροχρόνιες στοχεύσεις, εξαρτάται όμως σημαντικά και από τις βραχυχρόνιες επιλογές της μακροοικονομικής πολιτικής. Για να τεθεί σε κίνηση η διαδικασία της πραγματικής σύγκλισης, για να εμπνεύσει και να κινητοποιήσει τις παραγωγικές δυνάμεις πρέπει κάθε βήμα να αποδεικνύει έμπρακτα την προσήλωση στους μακροχρόνιους στόχους. Αυτό ισχύει τόσο για τη δημοσιονομική πολιτική και τον Προϋπολογισμό του 2004, όσο και για τις διαρθρωτικές πολιτικές, οι οποίες πρέπει να επιταχυνθούν.

Οι ξένες άμεσες επενδύσεις (ΞΑΕ)

Οι ξένες άμεσες επενδύσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη διασφάλιση μιας πορείας πραγματικής σύγκλισης τα επόμενα χρόνια, καθώς μπορεί να αποτελέσουν μια νέα πηγή ενίσχυσης των συνολικών επενδύσεων, όταν αποδυναμωθούν ορισμένοι συγκυριακοί αναπτυξιακοί παράγοντες που ισχύουν τα τελευταία χρόνια. Για τον λόγο αυτό το ΙΟΒΕ ανέλαβε μια νέα μελέτη που αναφέρεται στο θέμα με τίτλο : «Πηγές Χρηματοδότησης των Επενδύσεων και Ανάπτυξη : Προσδιοριστικοί Παράγοντες Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ελλάδα».

Σύμφωνα με τα πρώτα ευρήματα της μελέτης του ΙΟΒΕ, φαίνεται ότι η Ελλάδα, συγκριτικά με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη και ιδιαίτερα τις περιφερειακές οικονομίες της Ε.Ε., υστερεί σημαντικά, με εξαίρεση κάποιες σύντομες χρονικές περιόδους, στην προσέλκυση ξένου κεφαλαίου.

Χαρακτηριστικά, την περίοδο 1995-2000, όταν σε διεθνές επίπεδο οι εισροές ΞΑΕ παρουσίασαν αλματώδη ανάπτυξη κατά 328%, στην Ελλάδα κατέγραψαν άνοδο ίση με, μόλις, 3%.

Η θετική, γενικά, επίδραση της Ευρωπαϊκής οικονομικής ενοποίησης στην εισροή ΞΑΕ σε κράτη-μέλη της Ε.Ε., είναι περιορισμένη στην περίπτωση της Ελλάδας, αν και η επισήμοποίηση της εισόδου της χώρας στην ΟΝΕ, δημιούργησε, αρχικά, ένα θετικό 'momentum', το οποίο όμως απώλεσε την ορμή του μετά το 2001, με αποτέλεσμα το 2002 οι εισροές ΞΑΕ να υποχωρήσουν στα 50 εκατ. δολάρια, δηλαδή μειωμένες κατά 97% σε σχέση με το 2001, προσεγγίζοντας τα επίπεδα του 1970.

Η τάση των εισροών ΞΑΕ που καταγράφεται για το 2002 επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα της προαναφερόμενης έρευνας του ΙΟΒΕ, σύμφωνα με την οποία οι προοπτικές προσέλκυσης ξένων κεφαλαίων θα εξακολουθούν να είναι δυσμενείς εάν δεν αρθούν μία σειρά εμποδίων, όπως η περιορισμένη έκταση των διαρθρωτικών αλλαγών στις αγορές προϊόντων και εργασίας, ο γραφειοκρατικός χαρακτήρας του Δημόσιου τομέα, η έλλειψη των κατάλληλων υποδομών, η χρονοβόρα και μη διαφανής διαδικασία έκδοσης αδειών και το φορολογικό σύστημα. Στο πλαίσιο αυτό, η ραγδαία οπισθοχώρηση στη σχετική κατάταξη της Ελλάδας αναδεικνύει τον κίνδυνο της διατήρησης ενός status quo, ειδικά όταν ο περίγυρος, οι χώρες της ΚΑΕ και της Νοτιοανατολικής Μεσογείου προχωρούν με ταχείς ρυθμούς σε μεταρρυθμίσεις, οι οποίες αυξάνουν την ελκυστικότητά τους. ♦

ΟΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΤΟ ΚΑΝΚΟΥΝ

Οι συνομιλίες για την απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια της Υπουργικής Διάσκεψης στο Κανκούν από 10 έως 14 Σεπτεμβρίου 2003, χαρακτηρίστηκαν από την έλλειψη προόδου. Το γεγονός αυτό αποτελεί μια αρνητική εξέλιξη για την επιχειρηματική ζωή, τη βελτίωση της επιχειρηματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών και ενδέχεται να εμποδίσει την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων της Αναπτυξιακής Ατζέντας της Ντόχα στο χρονικό πλαίσιο που έχει τεθεί μέχρι τον Ιανουάριο του 2005.

Τα ζητήματα που απασχόλησαν τη Διάσκεψη ήταν τα εξής:

Γεωργία: Παρά την ευελιξία που επέδειξε η Ευρωπαϊκή Ένωση με την πρότασή της για κατάργηση των επιδοτήσεων στις εξαγωγές των αγροτικών της προϊόντων, η οποία συνάδει με τη γενικότερη αναμόρφωση της κοινής αγροτικής πολιτικής, δεν στάθηκε δυνατή η επίτευξη συμφωνίας. Οι αναπτυσσόμενες χώρες, με προεξάρχουσες τη Βραζιλία, την Ινδία και την Κίνα, δεν πρόέβησαν σε ανάλογες κινήσεις ανοίγματος των αγορών του και έμειναν στις πάγιες θέσεις προστατευτισμού των εξαγωγών τους.

Θέση ΣΕΒ/UNICE: Ο επιχειρηματικός κόσμος πιστεύει ότι είναι αναγκαία η συνέχιση των διαπραγματεύσεων που θα οδηγήσουν όλες τις χώρες σε μια εξισορροπημένη συμφωνία που θα προάγει την απελευθέρωση των αγορών για τα αγροτικά προϊόντα.

Επενδύσεις, ανταγωνισμός, διαφάνεια στις κρατικές προμήθειες, διευκόλυνση του εμπορίου (περισσότερο γνωστά με την ονομασία ζητήματα της Σιγκαπούρης): Η Ευρωπαϊκή Ένωση αρχικά προσήλθε στη Διάσκεψη με την πρόθεση να ανοίξει ο δρόμος των διαπραγματεύσεων για τα παραπάνω θέματα. Οι έντονες αντιδράσεις των αναπτυσσόμενων χωρών οδήγησαν τον Επίτροπο Lamy σε μια αναδίπλωση, θέτοντας στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων μόνο τη διαφάνεια στις κρατικές προμήθειες και τη διευκόλυνση του εμπορίου.

Θέση ΣΕΒ/UNICE: Η έναρξη διαπραγματεύσεων με στόχο τη δημιουργία ενός πολυμερούς πλαισίου κανόνων σε επίπεδο ΠΟΕ, που θα διέπουν τα παραπάνω ζητήματα, αποτελεί βασική προτεραιότητα για τον επιχειρηματικό κόσμο.

Ουσιαστική πρόοδος δεν επιτελέστηκε ούτε στους υπόλοιπους κρίσιμους τομείς των διαπραγματεύσεων, όπως η ελεύθερη πρόσβαση των βιομηχανικών προϊόντων στις αγορές και η απελευθέρωση της αγοράς των υπηρεσιών.

Θέση ΣΕΒ/UNICE: Ο επιχειρηματικός κόσμος υποστηρίζει ότι η εξάλειψη κάθε είδους δασμών που εμποδίζουν την πρόσβαση των αγαθών στις αγορές αποτελεί προϋπόθεση για την τόνωση του διεθνούς εμπορίου.

Η περαιτέρω απελευθέρωση των υπηρεσιών κρίνεται ιδιαίτερα αναγκαία σε μια εποχή όπου οι υπηρεσίες διαδραματίζουν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο για την παγκόσμια οικονομία.

Η Διάσκεψη του Κανκούν χαρακτηρίστηκε από:

- την αδυναμία εξεύρεσης κοινών συνισταμένων μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των αναπτυσσόμενων χωρών,
- την προσήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύστημα των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του ΠΟΕ σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, οι οποίες τα τελευταία χρόνια δείχνουν να προτιμούν τις διμερείς συμφωνίες για την προώθηση των εμπορικών τους στόχων. ♦

Ο δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας στην Ελλάδα

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια βελτιώνει συνεχώς τον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, συγκριτικά όμως η βελτίωση αυτή δεν είναι ικανή ώστε να γίνει η χώρα ανταγωνιστικότερη από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.

Σύμφωνα με τη διεθνή έρευνα για την ανταγωνιστικότητα του World Economic Forum (WEF) για το έτος 2003, η θέση της Ελλάδας ως προς τον δείκτη **επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας βελτιώθηκε** και από την 43^η το 2002 ανέβηκε στην 39^η θέση το 2003. Η πρόοδος οφείλεται στη βελτίωση του δείκτη εταιρικών στρατηγικών και λειτουργιών (από την 47^η θέση το 2002 στην 39^η θέση το 2003) και του δείκτη που μετράει την ποιότητα του εθνικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος (από την 41^η θέση το 2002, στην 40^η θέση το 2003).

Αντιθέτως, η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη ως προς τον **δείκτη ανταγωνιστικότητας για την προώθηση της ανάπτυξης στο μέλλον** (χρονικός ορίζοντας 5 ετών) **χειροτέρευσε** κατά δύο θέσεις (από 31^η το 2002 στην 33^η το 2003). Η πτώση της ανταγωνιστικής θέσης της Ελλάδας οφείλεται κυρίως στη σημαντική επιδείνωση του δείκτη μακροοικονομικού κλίματος, ο οποίος έπεσε από την 27^η θέση το 2002 στην 31^η θέση το 2003. Εντούτοις μικρή βελτίωση σημείωσε ο δείκτης δημοσίων οργανισμών, ο οποίος βελτιώθηκε κατά 2 θέσεις: από την 40^η θέση το 2002 ανέβηκε στην 38^η θέση το 2003.

Μεταξύ των χωρών της Ε.Ε., η Ελλάδα κατατάσσεται προτελευταία στον δείκτη ανταγωνιστικότητας για την ανάπτυξη και τελευταία στον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας. Η Ελλάδα υστερεί και έναντι πέντε νεοεισερχομένων χωρών (Εσθονία, Σλοβενία, Ουγγαρία, Λετονία και Τσεχία) είτε σε έναν από τους δύο, είτε και στους δύο δείκτες.

Συμπερασματικά, τονίζουν αρμόδιοι οικονομικοί παράγοντες, απαιτείται αποτελεσματική δράση, επιμονή, συνεχής και συνεπής **προσπάθεια για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της χώρας και έναντι των κύριων ανταγωνιστών της και κυρίως έναντι των υπόλοιπων χωρών της Ε.Ε.** ♦

«ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ : ΕΞΑΓΩΓΕΣ 2003»

Πιλοτικό πρόγραμμα υποβοήθησης των εξαγωγικών προσπαθειών των ελληνικών ΜΜΕ βρίσκεται σε εξέλιξη με τη συνεργασία ΣΕΒ, ΟΠΕ και της εταιρείας συμβούλων της McKinsey

Στο πλαίσιο των μέτρων πολιτικής για την ανάπτυξη της εξωστρέφειας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) της χώρας, που έχει καταρτίσει το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, εντάσσεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός προγράμματος ανάπτυξης εξαγωγικών σχεδίων δράσης (export plans) για τις ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται σε βασικούς εξαγωγικούς κλάδους της χώρας. Το πρόγραμμα αυτό με τίτλο «Πρωτοβουλία : Εξαγωγές 2003» που προωθεί άμεσα ο Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ), σχεδιάστηκε και πρόκειται να λειτουργήσει σύντομα με τη συνεργασία του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ) και της εταιρείας Συμβούλων McKinsey.

Στόχος του προγράμματος είναι η παροχή συγκεκριμένων υποστηρικτικών μέσων για τη βελτίωση των εξαγωγικών επιδόσεων ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στους κλάδους των τυποποιημένων τροφίμων και ποτών, τον ηλεκτρολογικό και μηχανολογικό εξοπλισμό, τα φαρμακευτικά είδη και καλλυντικά, τα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας και τον τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό, την ένδυση και τα είδη μόδας, τα δομικά υλικά, την ιχθυοκαλλιέργεια κ.λπ.

Για τον σχεδιασμό του προγράμματος αξιοποιήθηκαν τα ευρήματα έρευνας, που διεξήχθη από την εταιρεία McKinsey σε συνεργασία με τον ΟΠΕ και τον ΣΕΒ, τα οποία περιελάμβαναν τη διάγνωση των προβλημάτων και των προοπτικών αντιπροσωπευτικού δείγματος ΜΜΕ.

Η έρευνα-μελέτη κατέδειξε ότι υπάρχουν εσωτερικές αδυναμίες των ΜΜΕ σε κίριους τομείς, όπως η έλλειψη δεξιοτήτων marketing (οι περισσότερες ΜΜΕ προσανατολίζονται μόνο στις πωλήσεις), έλλειψη προσωπικού εξειδικευμένου στις εξαγωγές, ελλείψεις στις τεχνολογίες παραγωγής και στην πιστοποίηση των προϊόντων.

Η «Πρωτοβουλία : Εξαγωγές 2003» στοχεύει στην κάλυψη με δομημένο τρόπο των βασικών αδυναμιών που εμφανίζουν οι επιχειρήσεις κατά τη διαδικασία ανάπτυξης των εξαγωγικών τους δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας, Σύμβουλοι Εξαγωγών (δηλαδή έμπειρα στελέχη του ΟΠΕ που έχουν εκπαιδευθεί γι' αυτό τον ρόλο) θα αναλάβουν να καθοδηγήσουν τις ΜΜΕ που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον στην ανάπτυξη και υλοποίηση των εξαγωγικών τους σχεδίων. Οι επιχειρήσεις που θα συμμετάσχουν στο πιλοτικό πρόγραμμα θα έχουν στη διάθεσή τους την παροχή πληροφοριών και συμβουλών ενός ολοκληρωμένου δικτύου υποβοήθησης (γραφεία ΟΕΥ, έμπειρους εξαγωγείς, παροχείς εξειδικευμένων υπηρεσιών) και πρόσβαση σε αναγκαία εργαλεία υποστήριξης (εγχειρίδιο εξαγωγών, εξειδικευμένο web-site, εκπαίδευση και μελέτες).

• **Η Πρωτοβουλία θα συντονίζεται από τμητική Επιτροπή με επικεφαλής τον υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.**

• **Δικαίωμα συμμετοχής στο πιλοτικό πρόγραμμα έχουν ΜΜΕ που είναι εγκατεστημένες στην περιοχή της Αττικής ή σε όμορους νομούς. Στην πρώτη φάση εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος «Πρωτοβουλία : Εξαγωγές 2003» θα προτιμηθούν επιχειρήσεις που έχουν εξαγωγική δραστηριότητα και επιδιώκουν μακροπρόθεσμους εξαγωγικούς στόχους.**

• **Χώρες εφαρμογής του προγράμματος είναι οι ακόλουθες : Γερμανία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, ΗΠΑ, Καναδάς, Ρωσία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Πολωνία, Λίθανος, Συρία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Σαουδική Αραβία.**

Το πρόγραμμα «Πρωτοβουλία : Εξαγωγές 2003» στην πρώτη του φάση, θα αποτελέσει πιλοτικό πρόγραμμα για 40 ΜΜΕ και στοχεύει στην κάλυψη των βασικών αδυναμιών, που εμφανίζουν οι επιχειρήσεις κατά τη διαδικασία ανάπτυξης των εξαγωγικών τους δραστηριοτήτων, και στην καθοδήγησή τους μέσω **εξαγωγικών σχεδίων** στις ξένες αγορές. Την υλοποίησή του προγράμματος θα συνδράμουν εμπειρογνώμονες επί των εξαγωγών, Γραφεία ΟΕΥ κ.λπ.

Στο πλαίσιο του εν λόγω έργου έχει δημιουργηθεί μια συντονιστική (τιμητική) επιτροπή που απαρτίζεται από Προέδρους ή Διευθύνοντες Συμβούλους δυναμικών εξαγωγικών επιχειρήσεων. Ο Διοικητής της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, όπως και οι Πρόεδροι των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων των Εξαγωγέων της χώρας αποδέχθηκαν την πρόσκληση εκ μέρους του ΟΠΕ και του ΣΕΒ να συνδράμουν στη συγκεκριμένη προσπάθεια.

Επίσης στελέχη και εμπειρογνώμονες εξαγωγικών επιχειρήσεων της χώρας δέχθηκαν εθελοντικά να συμμετάσχουν στην εν λόγω πρωτοβουλία, καθοδηγώντας με τις γνώσεις τους και την εμπειρία τους τις επιχειρήσεις που θα λάβουν μέρος στο πιλοτικό αυτό πρόγραμμα.

Τέλος, δεκατρείς Εμπορικοί Ακόλουθοι από χώρες της Ευρώπης, των ΗΠΑ - Καναδά και των Αραβικών κρατών, με τις πληροφορίες που θα προσφέρουν για τις αγορές όπου βρίσκονται, θα αποτελέσουν τον τρίτο πυλώνα του προγράμματος.

Από το σύνολο των 40 εταιριών οι 25 - 30 θα προέρχονται από την περιοχή των Αθηνών. Οι προτεινόμενες επιχειρήσεις θεωρούμε σκόπιμο να έχουν μια μικρή γνώση της αγοράς του εξωτερικού ή να παράγουν ένα ποιοτικά βελτιωμένο προϊόν, το οποίο όμως δεν εξαγουν, επιθυμούν όμως να επεκταθούν σε ξένες αγορές. Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα αυτό δεν απευθύνεται σε ισχυρές εξαγωγικές μονάδες.

Οι επιχειρήσεις που θα λάβουν μέρος στο πιλοτικό πρόγραμμα «Πρωτοβουλία : Εξαγωγές 2003», θα καταβάλουν το ποσό των 1.000 Ευρώ. Από αυτό το 60% θα τους επιστραφεί, όταν εκπρόσωποί τους πραγματοποιήσουν το προβλεπόμενο επιχειρηματικό ταξίδι στο εξωτερικό στην αγορά της επιλογής τους. ♦

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Συνάντηση αντιπροσωπειών του ΣΕΒ και του Τουρκικού Συνδέσμου Βιομηχάνων και Επιχειρηματιών (TÜSIAD) πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στη Χίο τον Σεπτέμβριο

Με πρωτοβουλία του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ) πραγματοποιήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2003 στη Χίο επίσκεψη πολυπληθούς αντιπροσωπείας του Συνδέσμου Βιομηχάνων και Επιχειρηματιών της Τουρκίας (TÜSIAD). Η εκδήλωση οργανώθηκε στο πλαίσιο της καλής συνεργασίας των κεντρικών επιχειρηματικών φορέων των δύο χωρών, με στόχο να συμβάλει στη βελτίωση των διμερών οικονομικών σχέσεων και στην ενίσχυση των επιχειρηματικών επαφών. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η εκδήλωση αυτή οργανώθηκε με την ευκαιρία του Β' «High Advisory Council» της TÜSIAD που πραγματοποιήθηκε στις 18 και 19 Σεπτεμβρίου στη Σμύρνη της Τουρκίας και στην οποία έλαβε μέρος ο πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Οδυσσέας Κυριακόπουλος.

Την τουρκική αντιπροσωπεία, στην οποία μετείχαν η διοίκηση της TÜSIAD και σημαντικοί επιχειρηματίες μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου, δεξιώθηκε η διοίκηση του ΣΕΒ σε γεύμα στο οποίο παρέστησαν εκπρόσωποι του υπουργείου Εξωτερικών, του τουρκικού Προξενείου, των τοπικών αρχών, μέλη του ΣΕΒ και επιχειρηματίες της Χίου, ενώ το πρόγραμμα περιελάμβανε και περιήγηση στα αξιοθέατα του νησιού.

Ο κ. Αθανάσιος Λαβίδας, εκπροσωπώντας το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΒ, στην προσφώνησή του αναφέρθηκε στη σημασία της εκδήλωσης για τη σταθερή ανάπτυξη καλού κλίματος μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων, έτσι ώστε να αξιοποιηθούν αποτελεσματικότερα οι επενδυτικές και εμπορικές δυνατότητες. Παρά την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών, που έχει

σημειωθεί στο τελευταίο διάστημα, υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, ιδιαίτερα για τις ελληνικές εξαγωγές που υστερούν σημαντικά των τουρκικών. Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλλει η βελτίωση των πολιτικών σχέσεων, καθώς και οι 10 διμερείς συμφωνίες που

έχουν υπογραφεί σε διάφορους τομείς, ενώ προσδοκείται και η επίλυση της εκκρεμότητας για την αποφυγή διπλής φορολογίας. Η τουρκική αγορά, πέραν του ότι παρουσιάζει ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά και προοπτικές για αποτελεσματικότερη ελληνική παρουσία, μπορεί να αποτελέσει εφιαλτήριο για δραστηριοποίηση των ελλήνων επιχειρηματιών στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή. Αντίστοιχα, οι τουρκικές εταιρείες μπορούν να συνεργασθούν επωφελώς με ελληνικές σε περιοχές όπως τα Βαλκάνια, αξιοποιώντας την εμπειρία και την ευρωπαϊκή ταυτότητα των ελληνικών εταιρειών.

Αναφερόμενος στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας ο κ. Λαβίδας επανέλαβε τη σταθερή υποστήριξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, όπως και του ΣΕΒ, στις προσπάθειες της τουρκικής οικονομίας να προετοιμασθεί κατάλληλα για να εισέλθει στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με πολλά οφέλη για τον εκσυ-

χρονισμό της Τουρκίας, τις σχέσεις της με την Ευρώπη, τις διμερείς μας σχέσεις σε όλα τα επίπεδα και τη σταθερότητα στην περιοχή. Σημείωσε, επίσης, τον συμβολισμό της παρουσίας κορυφαίων οικονομικών παραγόντων στη Χίο, το νησί που ανέδειξε την ελληνική αξιολύπη στην ποντοπόρο ναυτιλία, στο οποίο σήμερα επιβεβαιώθηκε η αμοιβαία διάθεση για την προώθηση της ελληνο-τουρκικής επιχειρηματικής συνεργασίας. ♦

Ο εκπρόσωπος του ΣΕΒ κ. Αθανάσιος Λαβίδας προσφωνώντας την πολυμελή Τουρκική αντιπροσωπεία.

Ευέλικτες μορφές απασχόλησης για καταπολέμηση της ανεργίας

Στη νέα οικονομία που διανύουμε η καλλιέργεια της κουλτούρας της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας και η ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας σε συνδυασμό με την ασφάλεια των εργαζομένων, είναι στοιχεία απαραίτητα για την επίδωση και εξέλιξη των οικονομικών και την κοινωνία που λειτουργούν σ' ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Την άποψη αυτή διατύπωσε ο Γενικός Διευθυντής του ΣΕΒ κ. Γιάννης Δραπανιώτης κατά τη διάρκεια ομιλίας του σε Ημερίδα του Ομίλου ADECCO που οργανώθηκε στις 8 Οκτωβρίου 2003 στην Αίγλη του Ζαππείου με θέμα: «2004 Προκλήσεις και 2004 λύσεις στην προσωρινή απασχόληση και επανατοποθέτηση του ανθρώπινου δυναμικού».

Όπως υποστήριξε ο κ. Δραπανιώτης, η μερική όπως και η προσωρινή απασχόληση παίζουν σημαντικό ρόλο στη μείωση της ανεργίας. Άλλωστε, όπως τόνισε, η εμπειρία των κρατών που προσφεύγουν στις ευέλικτες μορφές απασχόλησης δείχνει ότι:

1. Επιτυγχάνουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας.

2. Ευνοούνται ειδικές ομάδες πληθυσμού που αναζητούν, για αντικειμενικούς λόγους, μια μορφή ευελιξίας στην εργασιακή τους σχέση.

3. Δρουν θετικά υπέρ της παράτασης του ενεργού επαγγελματικού βίου.

4. Ευνοούνται οι επιχειρήσεις με εποχιακό χαρακτήρα και διακυμάνσεις στη ζήτηση.

5. Δίνεται στους νέους, που δεν κατορθώνουν να θρουν θέση εργασίας με πλήρη απασχόληση, η δυνατότητα να θελιώσουν τα προσόντα τους και τις προοπτικές ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

Οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης, κατέληξε ο κ. Δραπανιώτης, αντιμετωπίζονται συχνά στην Ελλάδα ως ένδειξη απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων και εφαρμογής νεοφιλελεύθερης πολιτικής στην αγορά εργασίας.

Για τον λόγο αυτό, οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να μπορούν να συμβάλουν στον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης της εργασίας, με στόχο να γίνουν οι επιχειρήσεις παραγωγικές, ανταγωνιστικές και προσαρμόσιμες στις αλλαγές. ♦

ΘΕΤΙΚΑ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας του ΣΕΒ, μετά από την επεξεργασία στοιχείων της ΕΣΥΕ, στο σύνολο του τομέα «Τελικά προϊόντα εγχώριας βιομηχανικής παραγωγής για εσωτερική κατανάλωση», οι τιμές χονδρικής αυξήθηκαν κατά 2,1% έναντι 3,6% του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) μεταξύ Ιουλίου 2003 και Ιουλίου 2002.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας του ΣΕΒ σε 17 κλάδους της βιομηχανίας, οι τιμές χονδρικής μειώθηκαν ή αυξήθηκαν με ρυθμούς χαμηλότερους από τον ΔΤΚ. Σε 5 μόνο κλάδους η αύξηση των τιμών χονδρικής καταγράφεται μεγαλύτερη του ΔΤΚ και κατά κανόνα οι κλάδοι αυτοί δεν αφορούν άμεσα τους καταναλωτές. Οι κλάδοι αυτοί είναι:

- Παραγωγής κλωστούφαντουργικών υλών (Κ17)
- Κατασκευής μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού (Κ28)
- Κατασκευής ιατρικών οργάνων ακριβείας και οπτικών οργάνων, κατασκευής μηχανών και συσκευών μ.α.κ. (Κ31)

Από τα στοιχεία της έρευνας αυτής εύκολα συμπεραίνεται ότι η βιομηχανία δεν ευθύνεται για την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή. Αντίθετα συμβάλλει στην καταπολέμηση του πληθωρισμού.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται η ποσοστιαία ετήσια μεταβολή των Δεικτών Τιμών Χονδρικής του τομέα «Τελικά προϊόντα εγχώριας βιομηχανικής παραγωγής για εσωτερική κατανάλωση κατά κλάδο» (Ιούλιος 2003/Ιούλιος 2002).

Κωδικός	Κλάδοι παραγωγικής δραστηριότητας	% ετήσια μεταβολή 2003/2002
K2	Σύνολο Τομέα	2,1
K15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	2,7
K16	Παραγωγή προϊόντων καπνού	0,0
K17	Παραγωγή κλωστούφαντουργικών υλών	3,7
K18	Κατασκευή ειδών ένδυσης - γουναρικών	2,0
K19	Βιομηχανία δέρματος - δερματίνων ειδών	2,7
K20	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο	2,6
K21	Κατασκευή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί	0,8
K22	Εκδόσεις - εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	2,0
K23	Παραγωγή οπτάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων	-2,1
K24	Παραγωγή χημικών ουσιών, προϊόντων και συνθετικών ινών	2,1
K25	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	2,4
K26	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	1,7
K27	Παραγωγή βασικών μετάλλων	2,2
K28	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	4,2
K29	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ.	0,8
K31	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.	5,5
K32	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	1,5
K33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων ακριβείας και οπτικών οργάνων, κατασκευή ρολογιών κάθε είδους	4,6
K34	Κατασκευή αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημρυμουλκούμενων οχημάτων	5,2
K35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	2,9
K36	Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.	1,0
K40	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου	2,5

Η ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΟΥ ΒΡΑΒΕΙΟΥ «HR MANAGER OF THE YEAR»

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 23 Οκτωβρίου 2003 το Συνέδριο «HR FORUM 2003» το οποίο οργάνωσε ο Σύνδεσμος Στελεχών Διοίκησης Προσωπικού (ΣΣΔΠ) σε συνεργασία με την Boussias Communication και την Accor στο ξενοδοχείο Sofitel.

Στο Συνέδριο συμμετείχαν 360 επαγγελματίες του Ανθρωπίνου Δυναμικού και πολλοί διακεκριμένοι ομιλητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό, όπως η Janette Barlow, πρόεδρος της TMI (ΗΠΑ), και ο Chris Leek, από το Management Center Europe. Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου αυτού παρουσιάστηκαν επίσης τα αποτελέσματα της έρευνας που διενήργησε στη χώρα μας για πρώτη φορά η MRB Hellas, εταιρεία του ομίλου PRC Group – The Management House για λογαριασμό των διοργανωτών με θέμα την «Εφαρμογή Συστημάτων Διαχείρισης Απόδοσης».

Καινοτομία της εφετινής εκδήλωσης αποτέλεσε η βράβευση του «HR Manager of the Year». Ο διαγωνισμός αυτός αποτελεί ένα νέο θεσμό για την κοινότητα των επαγγελματιών του HR που διοργανώνει ο ΣΣΔΠ, με στόχο την ανάδειξη του στρατηγικού ρόλου του HR στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και την επιβράβευση του νέου αυτού ρόλου. Στην επιτροπή αξιολόγησης για το 2003 συμμετείχαν οι κ. Οδυσσέας Κυριακόπουλος, πρόεδρος του ΣΕΒ, Μιχάλης Παγίδας, γενικός διευθυντής της Johnson & Johnson και πρόεδρος της ΕΑΣΕ, Νίκος Εμπέογλου, διευθύνων σύμβουλος του ALBA, και Θάνος Ανερούσος, πρόεδρος του ΣΣΔΠ.

Το βραβείο του «HR Manager of the Year» απονεμήθηκε στον κ. Κώστα Χατζηράπτη, HR & Administration Director της Kraft Foods A.E. ♦

Ο πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Οδυσσέας Κυριακόπουλος ενώ απονέμει το βραβείο «HR Manager of the Year» στον κ. Κώστα Χατζηράπτη. Στο κέντρο διακρίνεται ο πρόεδρος του ΣΣΔΠ κ. Θάνος Ανερούσος.

Graffiti εικαστική παρέμβαση στο εργοστάσιο της ΕΛΑΙΣ

Ο πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Οδυσσέας Κυριακόπουλος εγκαινίασε στις 26 Σεπτεμβρίου 2003 την Graffiti εικαστική παρέμβαση στον τοίχο του εργοστασίου ΕΛΑΙΣ, επί της οδού Πειραιώς. Σε σύντομο χαιρετισμό του, ο κ. Κυριακόπουλος αναφέρθηκε στη σημασία που έχει ο κοινωνικός ρόλος μιας επιχείρησης στην αναζωογόνηση της οικονομίας και στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, στόχο τον οποίο η ΕΛΑΙΣ, όπως και πολλές άλλες επιχειρήσεις έχουν εντάξει στην αποστολή τους ασκώντας την «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη», τη συστηματική δηλαδή οργανική εθελοντική «ενσωμάτωση», στην επιχειρηματική τους λειτουργία, κάποιων δραστηριοτήτων με κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτιστική διάσταση.

Στον ΣΕΒ, τόνισε ο κ. Κυριακόπουλος, πιστεύουμε οι περισσότεροι σήμερα ότι η συνολική εικόνα μιας επιχείρησης δεν αξιολογείται μόνο με βάση την οικονομική της απόδοση αλλά και από την ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών της, την περιβαλλοντική της συμπεριφορά και τη συνδυασμένη συμμετοχή της στο κοινωνικό γίνεσθαι. ♦

Εγκαινιάστηκε μια νέα μονάδα της Lavipharm

Ο πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Οδυσσέας Κυριακόπουλος παρέστη στα εγκαίνια της νέας μονάδας της Lavipharm στις 24 Σεπτεμβρίου στα Ιωάννινα. Ο κ. Κυριακόπουλος επικέντρωσε την ομιλία του στις ευοίωνες προοπτικές που αρχίζουν να εμφανίζονται για την Ήπειρο, η οποία συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη της σε πύλη της Ελλάδας προς τη Δυτική Ευρώπη.

Το προσφάτως εγκαινιασθέν νέο λιμάνη της Ηγουμενίτσας, η ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού, καθώς και η σύνδεση Ρίου-Αντιρρίου, Ακτίου-Πρέβεζας και στο απώτερο μέλλον ο Δυτικός Άξονας, τόνισε ο κ. Κυριακόπουλος, φέρνουν την Ήπειρο όχι μόνο πιο κοντά στις Ευρωπαϊκές αγορές αλλά, εξαλείφοντας το συγκριτικό μειονέκτημα του ορεινού όγκου της Πίνδου, εξασφαλίζουν γρήγορες και ασφαλείς προσβάσεις σε αναπτυσσόμενες αγορές, όπως αυτές των Βαλκανίων και της υπόλοιπης νοτιοανατολικής Ευρώπης. ♦

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΕ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒ

Συνάντηση με επιχειρηματική αντιπροσωπεία από τον Λίβανο πραγματοποιήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2003 στα γραφεία του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών στο πλαίσιο της δημιουργίας του Ελληνο-Λιβανικού Επιμελητηρίου.

Στη συνάντηση μετείχαν σημαντικοί Λιβανέζοι επιχειρηματίες από τους κλάδους των φαρμακευτικών και καλλυντικών, ιατρικού εξοπλισμού, χημικών, χαλυβουργίας, χρηματοοικονομικών και τουρισμού, καθώς και η Διοίκηση και μέλη του ΣΕΒ.

Ο Πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Οδυσσεάς Κυριακόπουλος, αναφερόμενος στις διμερείς εμπορικές και οικονομικές σχέσεις, σημείωσε ότι είναι περιορισμένες, γεγονός που οφείλεται και στις συνέπειες του εμφυλίου πολέμου που επέδρασε αρνητικά στην εξέλιξη της οικονομίας του Λιβάνου, καθώς επίσης και στην ανασφάλεια της ευρύτερης περιοχής από την εκκρεμότητα στο Παλαιστινιακό.

Παρόλο που το εμπορικό ισοζύγιο μεταξύ Ελλάδας και Λιβάνου είναι πλεονασματικό για τη χώρα μας, το μερίδιό μας στο σύνολο των εισαγωγών του Λιβάνου κυμαίνεται μόλις στο 1-2%. Από τις συζητήσεις προέκυψε ότι υπάρχουν περιθώρια ανάπτυξης δράσεων των ελληνικών εταιρειών στο Λίβανο, κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα και στο εμπόριο.

Η νέα κατάσταση που θα δημιουργηθεί στην περιοχή για την ανοικοδόμηση του Ιράκ ίσως προσφέρει ευκαιρίες συνεργασιών μεταξύ ελληνικών και λιβανέζικων εταιρειών.

Ο Λίβανος μπορεί να αποτελέσει πλατφόρμα για την πρόσβαση σε γειτονικές αγορές, καθώς διαθέτει ορισμένα πλεονεκτήματα όπως: η συμφωνία σύνδεσης του Λιβάνου με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο νόμος για την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων, το σύγχρονο τραπεζικό σύστημα, η έλλειψη συναλλαγματικών περιορισμών καθώς και το αξιόλογο στελεχιακό δυναμικό.

Οι ευκαιρίες εντοπίζονται στους τομείς που πρόκειται να ιδιωτικοποιηθούν όπως: οι τηλεπικοινωνίες, η παραγωγή και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, τα δίκτυα ύδρευσης, οι λιμένες, τα κατασκευαστικά έργα υποδομών καθώς και ο τουρισμός.

Πλεονέκτημα αποτελεί, επίσης, για την Ελλάδα η γεωγραφική της θέση για την προσέγγιση των αγορών της Μέσης Ανατολής, η ευρωπαϊκή της ταυτότητα, οι παραδοσιακά καλές διπλωματικές σχέσεις με τον Αραβικό κόσμο, ορισμένες πολιτισμικές ομοιότητες καθώς και η εκτίμηση των Λιβανέζων καταναλωτών για τους Έλληνες και τα ελληνικά προϊόντα. ◆

Διαγωνισμός Συσκευασίας «Ελληνικά Αστέρια 2004»

Ο Σύνδεσμος Βιομηχανικών Υλικών Συσκευασίας με συνδιοργανωτή τον ΣΕΒ οργανώνει διαγωνισμό υλικών συσκευασίας με τίτλο «Ελληνικά Αστέρια 2004». Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι η συγκέντρωση όσο το δυνατόν περισσότερων υποψηφιοτήτων με προϊόντα καινοτομικού χαρακτήρα και νέα αισθητική αντίληψη από παραγωγικούς φορείς, γραφίστες και σχεδιαστές από κάθε γωνιά της χώρας.

Σύμφωνα με την προκήρυξη του διαγωνισμού τα προϊόντα μπορεί να προέρχονται από κάθε βιομηχανική δραστηριότητα αλλά και από εταιρείες υπηρεσιών που συνεργάζονται με τη βιομηχανία. Για τον σκοπό αυτό οι διοργανωτές του διαγωνισμού αυτού, οι οποίοι αισιοδοξούν ότι θα καταστεί θεσμός, έχουν αποταθεί σε 2.000 ελληνικές βιομηχανίες από τις οποίες αναμένουν την εκδήλωση ενδιαφέροντος ώστε να θέσουν υπό την κρίση ειδικής επιτροπής προτάσεις και λύσεις προβλημάτων συσκευασίας για βιομηχανικά και μη προϊόντα. ◆

Ο υφυπουργός Ανάπτυξης στο Γ.Σ. του ΣΕΒ

Με την παρουσία του υφυπουργού Ανάπτυξης κ. Κίμωνα Κουλούρη πραγματοποιήθηκε στους 6 Οκτωβρίου 2003 στα Γραφεία του ΣΕΒ η συνεδρίαση του Γενικού Συμβουλίου του Συνδέσμου.

Με την ευκαιρία αυτή, ο ΣΕΒ επανέλαβε τις θέσεις του προς τον κ. υπουργό για το πώς θα επιτευχθεί η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς μέσω του ανταγωνισμού, ζήτησε δε λεπτομέρειες για τον τρόπο λειτουργίας του Φόρουμ Κοινωνικού Διαλόγου, το οποίο εξήγγειλε ο υπουργός Ανάπτυξης την περασμένη εβδομάδα.

Ο κ. Κουλούρης ενημέρωσε τους παριστάμενους για επίκαιρα θέματα της αρμοδιότητάς του και απάντησε στις ερωτήσεις και τους προβληματισμούς τους. ◆

ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒ

Σε δείπνο που παρέθεσε ο ΣΕΒ στους ξένους επισήμους παρακάθησαν ο Έλληνας υφυπουργός Εξωτερικών, εκπρόσωποι εξαγωγικών φορέων και πολλοί επιχειρηματίες

Δείπνο προς τιμήν του Υφυπουργού Εμπορίου της Κίνας κ. Zhang Zhigang και της επίσημης Αντιπροσωπείας Κρατικών Λειτουργών και επιχειρηματιών που τον συνοδεύει παρέθεσε στις 29/10/2003 η Διοίκηση του ΣΕΒ στα γραφεία του. Η κινεζική αποστολή επισκέφθηκε την Αθήνα στο πλαίσιο της 8^{ης} Μικτής-Διυπουργικής Επιτροπής Ελλάδας-Κίνας, κατά την οποία εξετάσθηκε η πορεία των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων, αναζητήθηκαν τρόποι ανάπτυξης της συνεργασίας, ενώ τέθηκαν και τα ειδικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις στις εμπορικές και επενδυτικές δραστηριότητές τους στην Κίνα.

Στο δείπνο του ΣΕΒ παρακάθησαν ο Υφυπουργός Εξωτερικών κ. Ανδρέας Λοβέρδος, ο Γενικός Γραμματέας του υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γιώργος Ζανιάς, ο Πρόεδρος του ΕΛ.Κ.Ε. κ. Στράτος Παπαδημητρίου, ο Διευθύνων Σύμβουλος του ΟΠΕ κ. Δημήτρης Μάρδας, καθώς και μεγάλος αριθμός μελών του Συνδέσμου και εκπροσώπων εταιρειών που έχουν ή σκοπεύουν να αναπτύξουν συνεργασίες στην Κίνα, οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν με τους Κινέζους επισήμους και επιχειρηματίες θέματα αμέσου ενδιαφέροντος.

Ο Πρόεδρος του ΣΕΒ κ. Οδυσσέας Κυριακόπουλος προσφωνώντας τους Κινέζους προσκεκλημένους αναφέρθηκε στο ειδικό βάρος που έχει για την ελληνική πλευρά η ραγδαία εξελισσόμενη αγορά της Κίνας που παρουσιάζει τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης παγκοσμίως και αποτελεί ελκυστικό προορισμό ξένων αμέσων επενδύσεων.

Αναφερόμενος στα στοιχεία του διμερούς εμπορίου σημείωσε την εντυπωσιακή αύξηση των κινεζικών εξαγωγών προς

την Ελλάδα, καθώς και την παρουσία πολλών κινεζικών προϊόντων στην ελληνική αγορά, υπογραμμίζοντας την ανάγκη να ανατραπεί η οικονομική ανισοσκελία που συνεπάγεται το ελλειμματικό για την Ελλάδα εμπορικό ισοζύγιο. Όπως τόνισε, υπάρχουν δυναμικοί ελληνικοί εξαγωγικοί τομείς, όπως η οινοποιία, η ελαιουργία, τα καπνά, τα καλλυντικά, όπου η Ελλάδα δικαιούται μία πιο ισχυρή παρουσία στην κινεζική αγορά και προς τούτο απαιτείται μεγαλύτερη αποδοχή από κινεζικής πλευράς και αύξηση των εισαγωγών ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Αναφερόμενος ειδικά στο πρόβλημα των εξαγωγών ελληνικών καπνών, ο κ. Κυριακόπουλος ζήτησε την αναθεώρηση της τακτικής αποκλεισμού των ελληνικών καπνών από την κινεζική αγορά υπογραμμίζοντας την υψηλή ποιότητα και καθαρότητά τους.

Στον τομέα του τουρισμού, επίσης, σημείωσε ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια ενίσχυσης του τουριστικού ρεύματος με τα κατάλληλα προγράμματα προβολής και τη διευκόλυνση των επιχειρηματικών ταξιδιών.

Επισημαίνοντας τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές επενδύσεις στην Κίνα, τα οποία και κατά τη μικτή Διυπουργική Επιτροπή, ο κ. Κυριακόπουλος χαρακτήρισε ως πιο κρίσιμα τις γραφειοκρατικές διαδικασίες για αδειοδότηση, την αυθαίρετη ερμηνεία και εφαρμογή νομοθεσίας σε τοπικό επίπεδο, την κρατική παρεμβατικότητα και τη δημιουργία μονοπωλίων, τον αθέμιτο ανταγωνισμό από κρατικές εταιρείες, τους υψηλούς και ανομοιογενείς εισαγωγικούς δασμούς και τα φορολογικά κίνητρα.

Όπως τόνισε χαρακτηριστικά δε, το ζητούμενο για τους Έλληνες επενδυτές είναι ένα πιο σταθερό κανονιστικό περιβάλλον.

Τέλος, ο κ. Κυριακόπουλος αναφερόμενος στη μεταφορά τεχνογνωσίας προς τη διοργανώτρια πόλη των επόμενων Ολυμπιακών Αγώνων του 2008, το Πεκίνο, κάλεσε τους Κινέζους επιχειρηματίες να αξιοποιήσουν τις νέες δυνατότητες που αποκτά η ελληνική Οικονομία μακροπρόθεσμα στη μετά-ολυμπιακή εποχή.

Ο Υφυπουργός Εμπορίου της Κίνας κ. Zhang στον χαιρετισμό του συμφώνησε στην ανάγκη ενίσχυσης των ελληνικών εξαγωγών προς την Κίνα, και στις προσπάθειες τις οποίες πρέπει να καταβάλουν οι ελληνικές εταιρείες για την περαιτέρω προβολή των προϊόντων και υπηρεσιών τους. Υποσχόμενος να συμβάλει στη μεγαλύτερη αποδοχή από την κινεζική αγορά των ελληνικών προϊόντων, σημείωσε τις δυνατότητες της ελληνικής ναυτιλίας να αντισταθμίσει το αρνητικό για την Ελλάδα ισοζύγιο στο διμερές εμπόριο.

Θα πρέπει να σημειωθεί τέλος ότι την εκδήλωση αυτή υποστήριξαν οι εταιρείες LAMDA Development A.E. και S & B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. ♦

ΔΕΛΤΙΟ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ιδιοκτήτης

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ

Ξενοφώντος 5, 105 57 – Αθήνα

FEDERATION OF GREEK INDUSTRIES

5, Xenophonos str., 105 57 – ATHENS

e-mail: main@fgi.org.gr

internet address: www.fgi.org.gr

Εκδότης - Διευθυντής

ΤΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Ξενοφώντος 5, 105 57 – Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΑ: ΣΕΒ 210.323.7325-9

FAX 210.322.2929

Τυπογραφείου 210.959.0238

Υπεύθυνος Τυπογραφείου

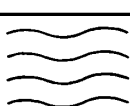
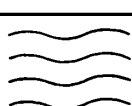
ΛΕΩΝΙΔΑΣ Κ. ΜΙΧΑΛΑΣ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Κ. ΜΙΧΑΛΑΣ Α.Ε.

Ευαγγελιστρίας & Γρυνάρη 45α

Καλλιθέα 176 71

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ 0,03 Ευρώ

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ – ΑΡ. ΑΔ. 225/1988/ΚΔΑ

IMPRIMÉ FERMÉ – SOUS PERMIS N° 225/1988 DU CENTRE DE TRI